

Uvod u MySql

MySql programiranje i administracija

Agenda kursa

- Uvod u baze podataka
- Instalacija i pokretanje MySQL servera
- Projektovanje baze podataka
- MySQL Workbench
- Tipovi podataka
- Primarni i strani ključevi
- SQL
- Povezivanje podataka više tabela
- Indeksi

- Pogledi
- Uskladištene rutine
- Ugrađene funkcije
- Kurzori i trigeri
- Transakcije
- Korisnici i prava pristupa
- Bezbednost
- Konekcije
- Replikacija
- Backup i migracija

Šta je podatak?

- Podatak predstavlja bilo koju sekvencu simbola koja dobija značenje specifičnim činom interpretacije. Digitalni podaci su oni nad kojima operacije izvodi računar i koji su smešteni na neku vrstu memorijskih jedinica (magneti, optički, mehanički medij) i koji se prenose u formi električnih signala.
- U kompjuterskim naukama pojam podatak odnosi se na sve ono što se nalazi u formi pogodnoj za korišćenja na računaru.

Struktuirani / nestruktuirani podaci

- Podaci mogu biti
- Nestruktuirani
 - Slike i muzika
 - Sadrzaji direktorijuma
 - 0 ...
- Struktuirani
 - Tabele

Šta je baza podataka

- Baza podataka predstavlja kolekciju podataka organizovanih tako da se podacima lako može manipulisati. Ukoliko uopšteno posmatramo, baze podataka bi se mogle podeliti prema tipu podataka koje sadrže pa bi tako postojale tekstualne, numeričke ili baze nekih drugih tipova podataka.
- Kompjuterske baze podataka najčešće se klasifikuju u zavisnosti od njihovog organizacionog pristupa. Organizacioni pristup se drugačije naziva model baze podataka. Može se reći da model baze podataka određuje njenu logičku strukturu, kao i način na koji su podaci skladišteni, organizovani i način na koji se njima manipuliše.

Modeli baze podataka

- Postoje različiti modeli baze podataka:
 - o Flet baza
 - Relaciona baza
 - Indekser i inverzni indeks
 - Document
 - Key value store
 - Graph
 - 0 ...

Relacioni model baze podataka

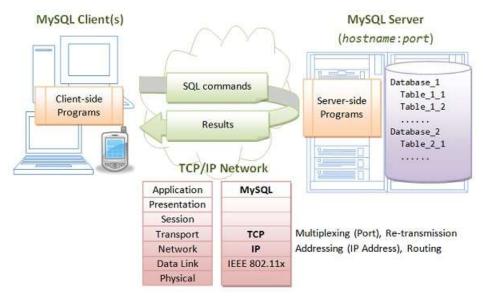
 Relacioni model je model po kome su podaci u bazi podataka organizovani u formi rednih lista (ordered list), a grupisani relacijama. Redne liste su u stvari tabele sa redovima i kolonama, a povezanosti među tabelama nazivaju se relacije.

Alias	Superime	Moći
Peter Parker	Spiderman	Snaga, penjanje
Barry Allen	Flash	Brzina
Bruce Banner	Hulk	Snaga

Alias	Zanimanje	Mesto stanovanja
Peter Parker	Fotograf	New york
Barry Allen	Forenzičar	Central City
Bruce Banner	Naučnik istraživač	Willowdale

Database Menadžment sistemi

 Zapravo sistem za upravljanje bazom podataka je specijalno dizajnirana softverska aplikacija koja omogućava interakciju korisnika, drugih aplikacija sa jedne strane i same baze podataka sa druge strane. Drugim rečima RDBMS omogućava definisanje, kreiranje, pretragu, ažuriranje i administraciju jedne baze podataka.

Upotreba relacione baze - OLAP / OLTP

Online Analytical Processing

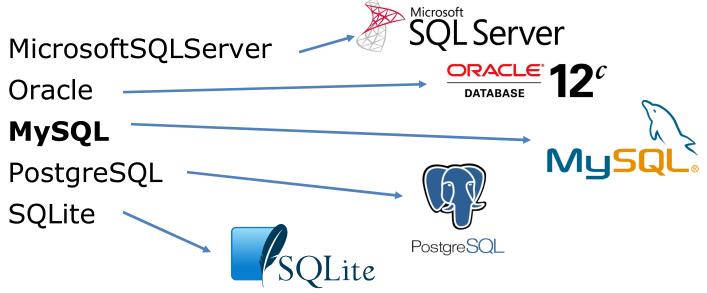
- Sporiji upiti
- Veće količine podataka
- Data mining

Online Transaction Processing

- Brzi i česti upiti
- Jak relacioni integritet podataka

Najpoznatiji Database Menadžment sistemi

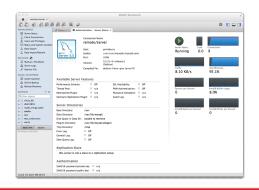
Najpoznatiji sistemi za upravljanje relacionim bazama podataka su:

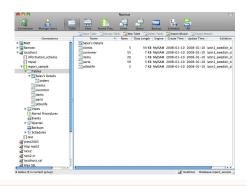

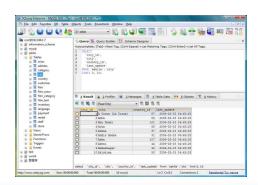
...MariaDB, SAP HANA, dBASE, FoxPro, IBM DB2, LibreOffice Base, FileMaker Pro, Microsoft Access

Šta je MySQL?

- MySQL je sistem za upravljanje bazama podataka.
- MySQL je najkorišćeniji sistem ove vrste
- MySQL je projekat otvorenog koda, kreiran od strane švedske kompanije MySQL AB, u vlasništvu Oracle-a
- MySQL se isporučuje bez ikakvog alata sa grafičkim korisničkim okruženjem za manipulaciju podacima. Korisnici mogu da koriste integrisanu konzolu, odnosno komandni interfejs (CLI) ili da koriste neki od alata sa grafičkim korisničkim okruženjem koji dolaze odvojeno od samog MySQL sistema

Šta je SQL?

- SQL (Structured Query Language) jeste jezik za upravljanje podacima posredstvom sistema za upravljanje bazom podataka
- SQL je standardizovan 1986. godine, ali i pored toga nije u potpunosti portabilan između različitih sistema za upravljanje bazama podataka
- SQL poseduje kompletnu sopstvenu sintaksu koju je potrebno savladati kako bi se na adekvatan način moglo rukovati podacima u bazi

Elementi MySql okruženja

- Okruženje MySQL-a, sastoji se iz dva dela:
 - o servera koji rukuje podacima
 - klijenta koji od server zahteva vršenje određenih radnji
- Jedini klijentski program koji stiže sa MySQL-om, jeste konzolni program MySQL Monitor.

```
Welcome to the MySQL monitor. Commands end with ; or \g.
Your MySQL connection id is 2
Server version: 5.6.26 MySQL Community Server (GPL)

Copyright (c) 2000, 2015, Oracle and/or its affiliates. All rights reserved.

Oracle is a registered trademark of Oracle Corporation and/or its affiliates. Other names may be trademarks of their respective owners.

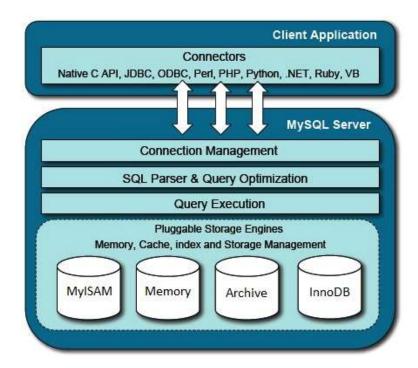
Type 'help;' or '\h' for help. Type '\c' to clear the current input statement.

mysql>
```

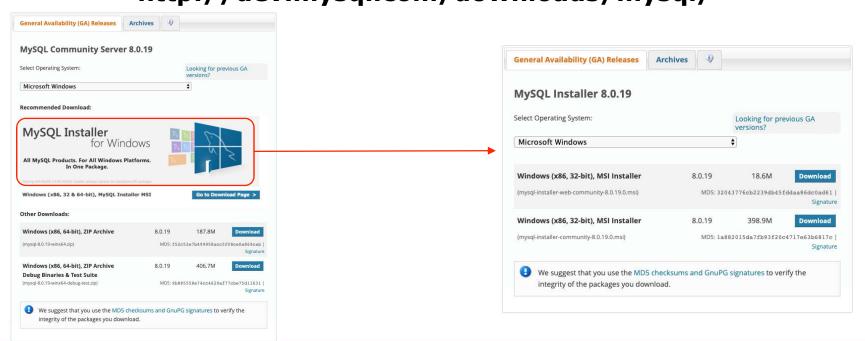
Uvod u MySql

Elementi MySql okruženja

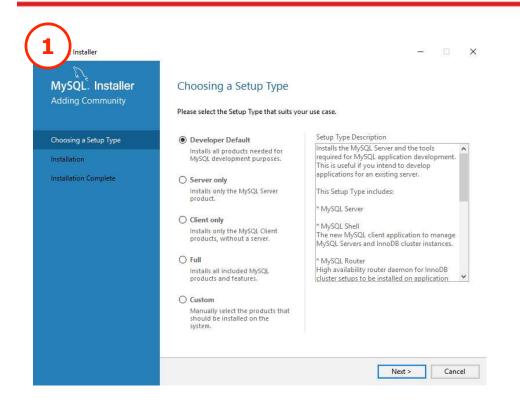
- Kada se baza podataka koristi u nekoj aplikaciji, bila ona web, desktop ili mobilna, tada sama aplikacija postaje klijent baze podataka.
- Da bi aplikacija koje samostalno razvijamo bila u stanju da se sporazume sa serverom MySQL-a, tj. da bi poznavala njegov jezik koristi konektor
- Konektori se razlikuju u zavisnosti od platforme i programskog jezika u kome će biti upotrebljavani.
- To su zapravo biblioteke napisane na izvornom jeziku za koji su namenjene, koje sadrže gotove metode za komunikaciju.

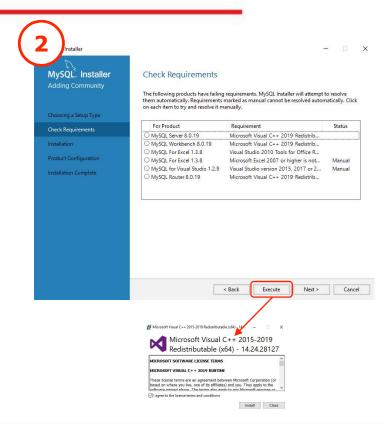

Preuzimanje instalacionog fajla može se izvršiti sa sledeće adrese:
 http://dev.mysql.com/downloads/mysql/

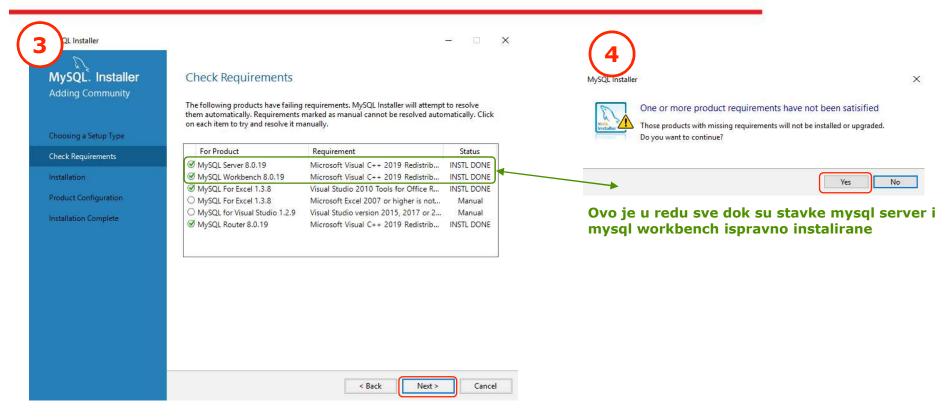

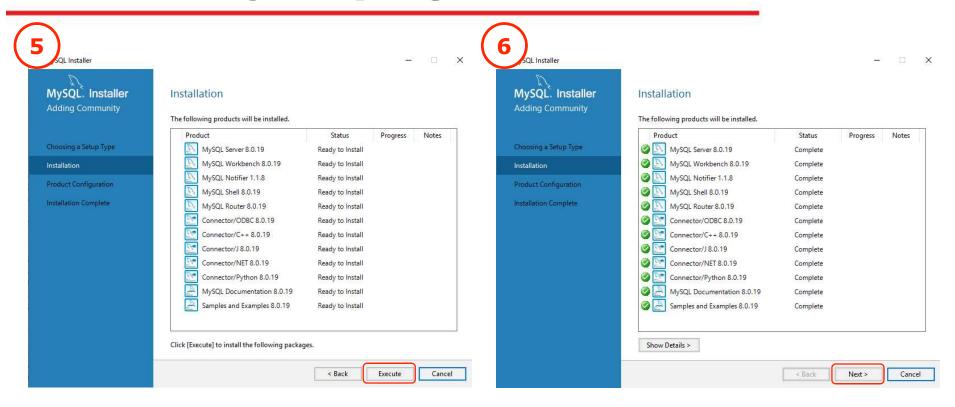
Uvod u MySql

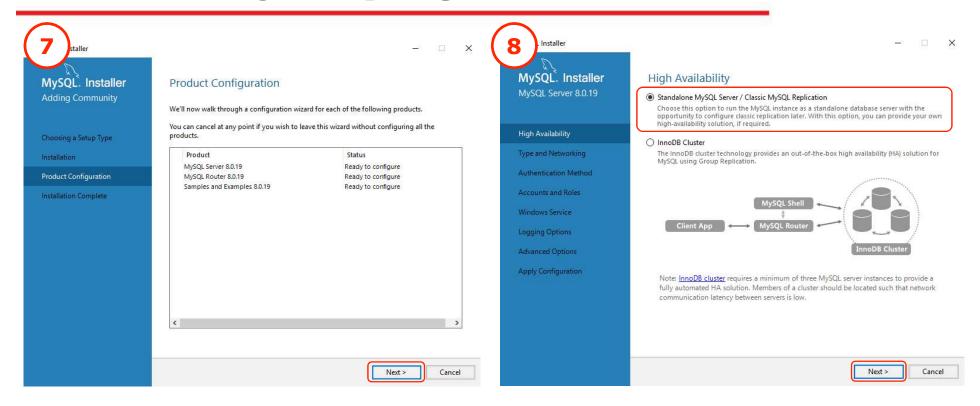

Uvod u MySql

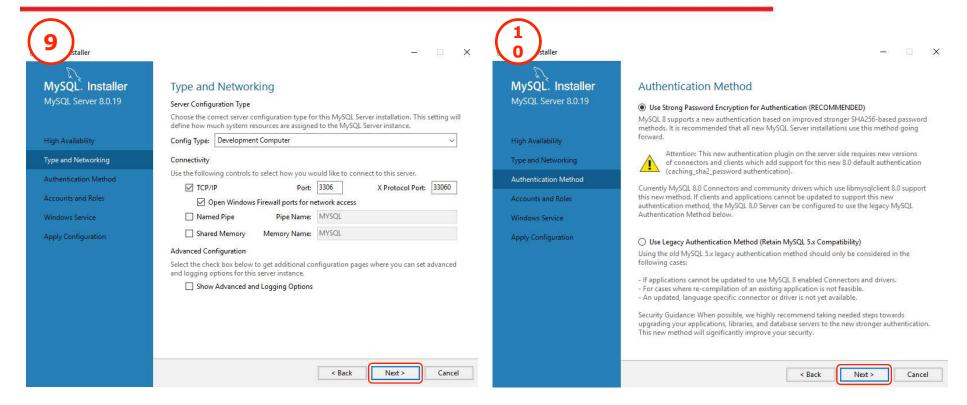

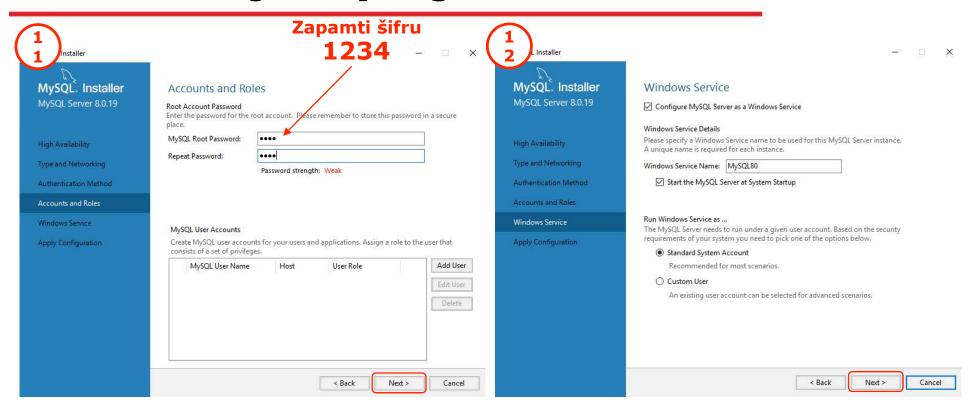
Uvod u MySql

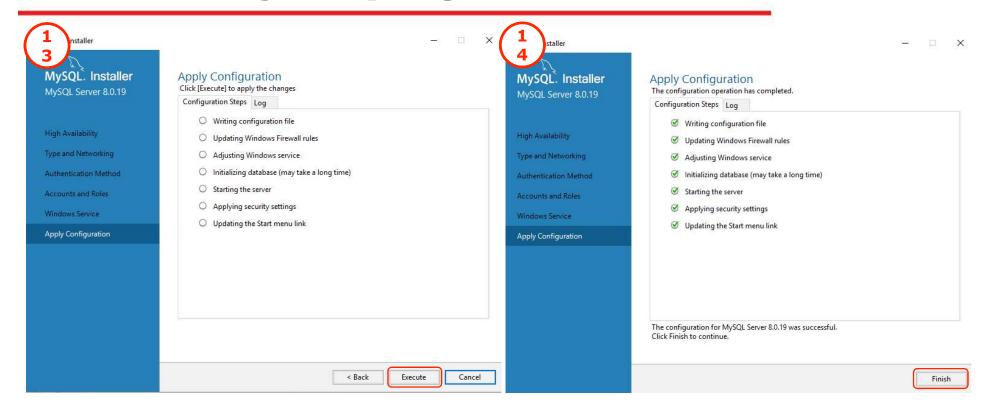

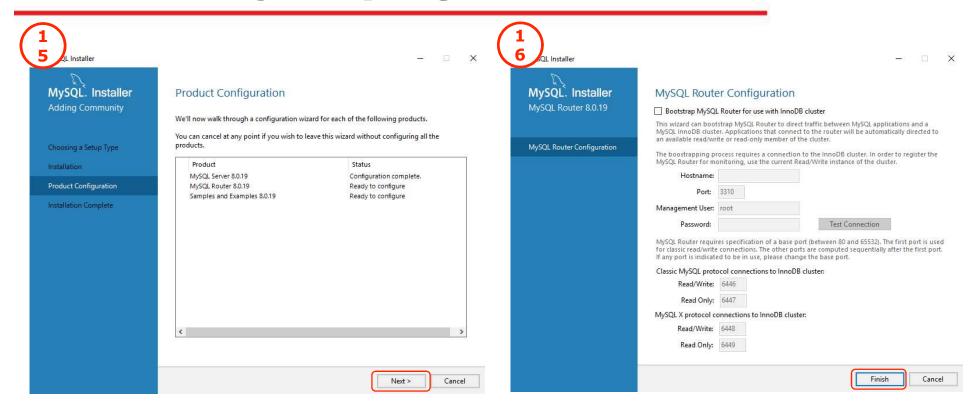
Uvod u MySql

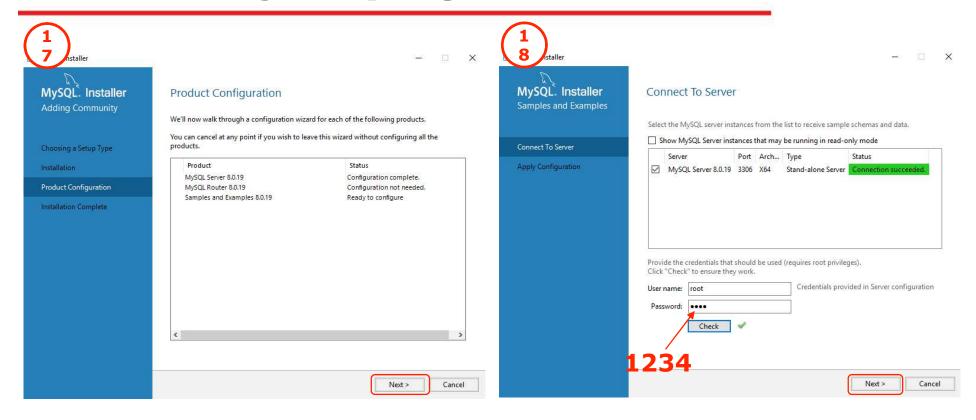
Uvod u MySql

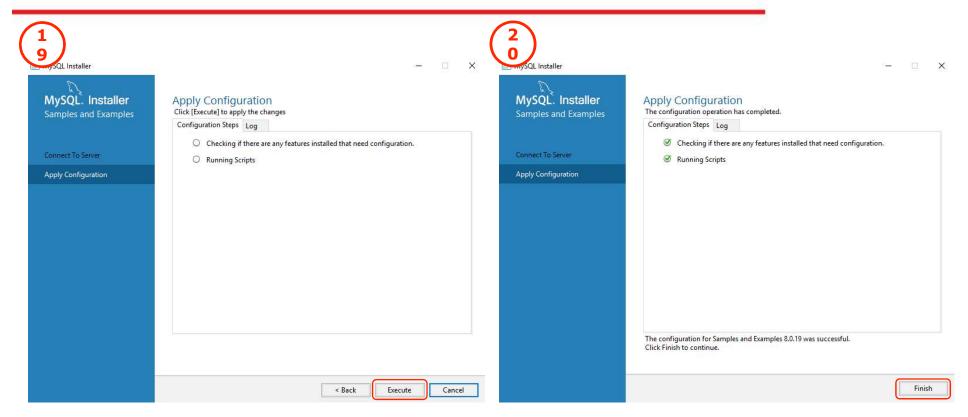

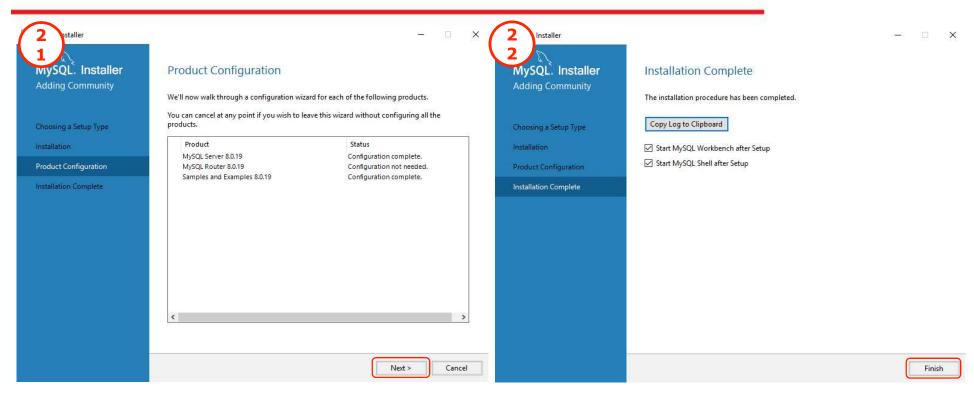

Uvod u MySql

Uvod u MySql

MySQL Monitor

- Za manipulaciju bazama i podacima koriste se programi koji su specijalno namenjeni toj svrsi. Ovi programi se nazivaju klijenti, s obzirom da se MySQL zasniva na klijent server arhitekturi, gde se klijenti konektuju na server kako bi izvršili operacije nad bazama i podacima baza.
- Postoji veliki broj MySQL klijentskih aplikacija, od kojih veći broj ima i grafički korisnički interfejs. Osnovni program za upravljanje bazama podataka (klijent) je konzolna aplikacija MySQL Monitor.
- Ovo je aplikacija mysql.exe koja se nalazi u okviru bin instalacionog foldera

Prijavljivanje na MySql server

 Da bismo se prijavili (logovali) na MySQL server kao root korisnik dovoljno je da u konzolu (CMD) unesemo sledeće:

mysql.exe -u root -p

- Nakon ovoga, biće nam zatražena lozinka koju smo definisali prilikom instalacije servera.
- Ukoliko šifra nije definisana za root korisnika dovoljno je d unesemo sledeću naredbu:

mysql.exe -u root

Ukoliko se automatski pokrene fajl mysql.exe bez ikakve komande kao ime korisnika na Windows operativnim sistemima koristiće se ODBC, tj. nećete biti prijavljeni kao root korisnik.

Provera statusa servera

```
mysql> status;
mysql Ver 14.14 Distrib 5.7.9, for Win64 (x86_64)
Connection id:
Current database:
Current user:
                        root@localhost
SSL:
                        Not in use
Using delimiter:
                        5.7.9-log MySQL Community Server (GPL)
Server version:
Protocol version:
                        localhost via TCP/IP
Connection:
Server characterset:
                        utf8
      characterset:
                        utf8
Client characterset:
Conn. characterset:
                        3306
TCP port:
Uptime:
                        3 min 16 sec
Threads: 1   Questions: 6491   Slow queries: 0   Opens: 145   Flush tables: 1   Open
tables: 129 Queries per second avg: 33.117
```

· Ukoliko se mysql serveru pošalje komanda status, on vraća status servera

Sistemske baze podataka

Podrazumevano, nakon instalacije, mysql server sadrži tri baze podataka information_schema

 Omogućava pristup informacijama o podacima, tj. podacima o podacima. Podaci o podacima se drugačije nazivaju meta podaci (metadata)

mysql

- sadrži sve serverske informacije. Korisnici, relacije, privilegije i slično performance_schema
- Podešavanja i statistike praćenja događaja niskog nivoa

sys

Pogledi koji referenciraju tabele iz baze performance_schema

Projektovanje baze podataka

- Prilikom implementiranja nove baze podataka, lako je upasti u zamku pokušavajući na brzinu odraditi posao, bez prethodnog utroška vremena na proces dizajna, odnosno projektovanja.
- Koliko je ova faza bitna, najbolje se može videti nakon završetka projekta, kada je zbog loše dizajnirane baze podataka neophodno često raditi skupe redizajne i reimplementacije.
- Projektovanje baze podataka je slično projektovanju kuće. Nerealno je početi sa zidanjem bez prethodno urađenog detaljnog planiranja. Takođe, dobar dizajn Vam omogućava da kasnije originalnu građevinu proširite, odnosno dozidate, bez potrebe za rušenjem prethodno izgrađenog

Faze u projektovanju baze

- Analiza zahteva
 - Pre nego što sagledamo kako ćemo nešto uraditi, potrebno je prvo da vidimo šta je uopšte potrebno da uradimo. To ćemo najbolje učiniti sakupljanjem što više neophodnih informacija i njihovom analizom
- Konceptualni dizajn
 - Nakon što smo prikupili i analizirali zahteve, potrebno je ove zahteve pretočiti u neku vrstu formalnog, konceptualnog dizajna. U tu svrhu se najčešće koriste razni dijagrami za modelovanje entiteta i relacija među njima
- Logički dizajn
 - Na kraju, logičkim dizajnom se vrši mapiranje konceptualnog dizajna na konkretne tabele i relacije odabranog sistema baza podataka

Konceptualni dizajn

- Kreiranje konceptualnog modela podrazumeva definisanje entiteta i relacija među njima
- Relacioni model (još se naziva i model entiteta i zavisnosti)
 odnosno Entity Relationship Model, i veoma lako možemo
 da uočimo dva ključna pojma ovog modela: entiteti i
 zavisnosti. Ovi pojmovi čine samu srž kreiranja konceptualnog
 modela, kao i baza podataka uopšte.

Modelovanje entiteta

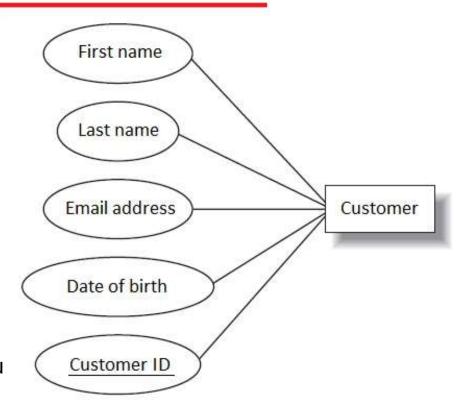
 Kako bi se vizualizovao dizajn prilikom modelovanja relacija i entiteta pribegava se crtanju dijagrama entiteta i zavisnosti (Entity Relationship dijagram)

Customer

Product

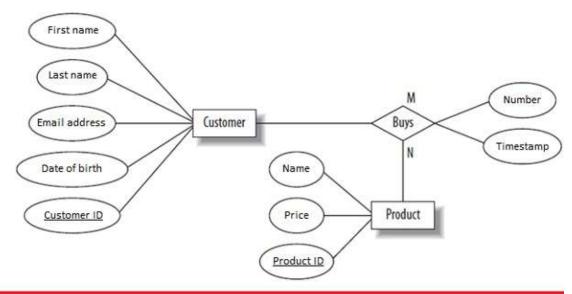
Modelovanje atributa

- Tipično, baza podataka se koristi za predstavljanje određenih karakteristika, odnosno atributa
- Atributi opisuju entitete kojima prepadaju
- Atributi se još koriste i za razlikovanje više entiteta istog tipa
- Rešenje nedostatka adekvatnog atributa za identifikaciju, rešava se uvođenjem atributa čija je specijalna namena identifikacija entiteta
- Nekada je čak moguće uzeti i više atributa, tj. spoj atributa za identifikaciju

Modelovanje relacija

- Entiteti participiraju u odnosima sa drugim entitetima čime poseduju određene zavisnosti, dodirne tačke odnosno relacije
- Relacije između entiteta prikazuju se pomoću romba.
- Karakteri M i N pored romba koji označava relaciju. Ovi karakteri definišu takozvanu kardinalnost relacije.
- Na slici je takozvana relacija many-to-many (više prema više).
- Pored ove vrste relacije, postoje i druge vrste relacija, na primer one-to-many (jedan prema više) ili one-to-one (jedan prema jedan)
- Kako bi se ove različite vrste relacije označile koristi se skraćeno zapisivanje:
 - 1:1 (one-to-one),
 - o 1:N (one-to-many),
 - M:N (many-to-many)

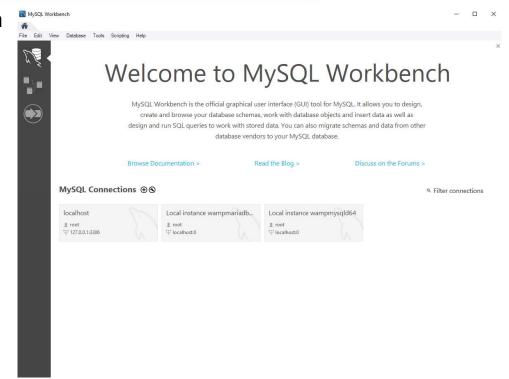
Uvod u MySql

Vežba 1

- Potrebno je kreirati model entiteta i veza sistem plaćanja platnim karticama
- Potrebno je pamtiti kartice i korisnike, kao i sva njihova plaćanja
- Svaki korisnik može da ima više kartica
- Jedna kartica može biti vezana samo za jednog korisnika

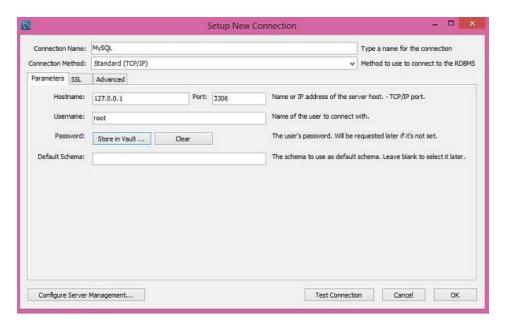
MySql Workbench

- MySql Workbench je oficijelni alat za upravljanje MySql serverom
- MySQL Workbench omogućava administratorima i programerima integrisano okruženje sa svim potrebnim alatima za:
 - Dizajn i modelovanje baze podataka,
 - SQL razvoj (zamena za MySQL Query Browser),
 - Administriranje (zamena za MySQL Administrator)
 - Migraciju baze.

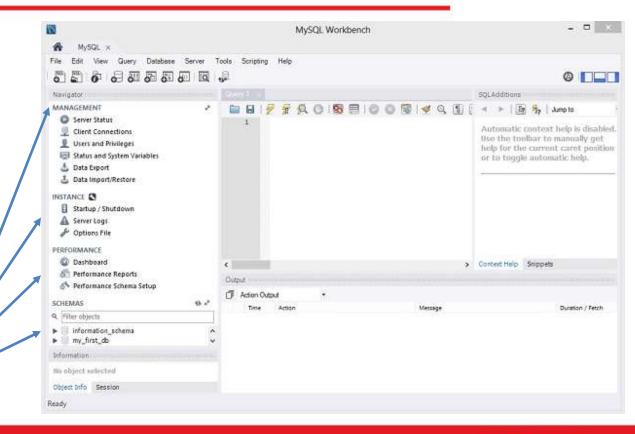
Kreiranje konekcije

 Pod konekcijom se podrazumeva prijavljivanje (logovanje) na MySQL server sa adekvatnim pristupnim podacima

SQL Editor

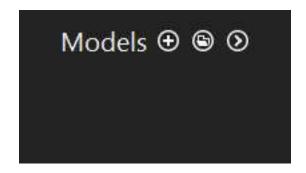
- Klikom na kreiranu konekciju, otvara se SQL Editor. Ovo je prozor u kome ćemo provoditi najviše vremena prilikom "baratanja" podacima
 - U levom delu radne površine mogu se naći opcije koje su logički podeljene u 4 grupe:
 - management /
 - instance
 - performance
 - schemas

Uvod u MySql

Rad sa modelima

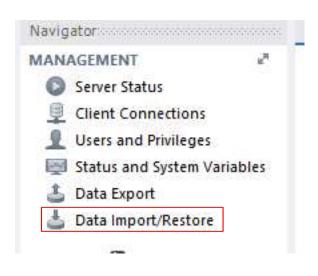
- Korišćenjem MySQL Workbench alata za modelovanjem moguće je kreiranje EER modela baze podataka koji se zatim mogu automatski konvertovati u pravu bazu podataka
- Ovakav postupak, gde se od modela dobija konkretan kod, naziva se Forward
 Engineering. Moguć je, naravno, i suprotan scenario, tj. kreiranje modela iz postojeće
 baze podataka, i takavproces naziva se Reverse Engineering.

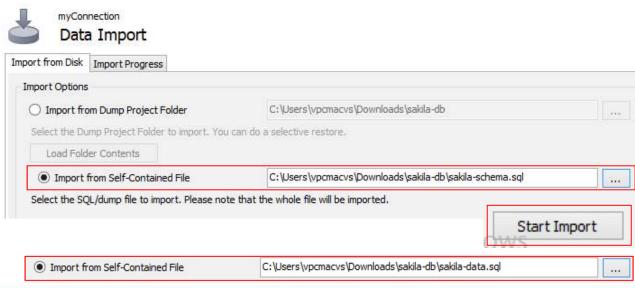

Vežba 2 (OBAVEZNO ako se nema sakila)

- Instaliranje baze sakila
- Upiti za kreiranje baze Sakila, ali i za popunjavanje ove baze podacima mogu se preuzeti sa interneta, i to sa sledeće adrese:
- http://dev.mysql.com/doc/index-other.html

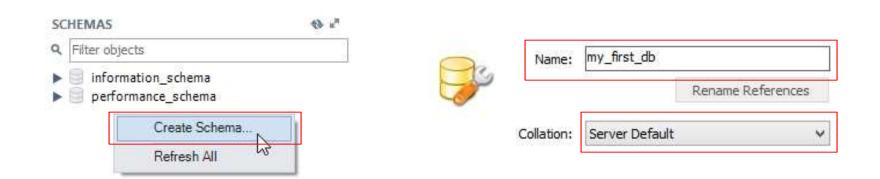

Uvod u MySql

Kreiranje baze podataka

Najjednostavniji način za kreiranje baze podataka, jeste upotreba alata (MySql Workbench)

CharacterSets and Collations

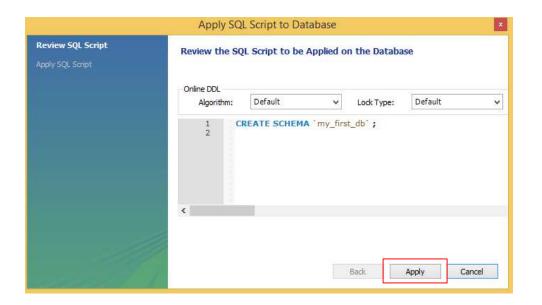
- Ako treba da uporedimo karaktere A i B. Najlakši način da se to uradi je poređenjem njihovih brojčanih vrednosti, odnosno enkodinga. Zapravo
- Collation upravo predstavlja pravila poređenje enkodinga
- Character setovi i kolacije moraju odgovarati jedni drugima. Stoga je u padajućem meniju, koji se može otvoriti u prozoru za dodavanje baze, moguće odabrati kombinaciju karakter seta i kolacije.
- Na krajevima kolacija možemo da primetimo određene sufikse. Sufiksi i njihovo značenje su sledeći:
 - ci Case Insensitive
 - cs Case Sensitive
 - bin Binary
- Ostavljanjem opcije Server Default zapravo se za karakter set i kolaciju podešava onaj karakter set i kolacija koji su podešeni na nivou servera.

```
Server Default
big5 - default collation
big5 - big5 chinese ci
big5 - big5 bin
dec8 - default collation
dec8 - dec8 swedish ci
dec8 - dec8 bin
cp850 - default collation
cp850 - cp850 general ci
cp850 - cp850 bin
hp8 - default collation
hp8 - hp8 english ci
hp8 - hp8 bin
koi8r - default collation
koi8r - koi8r general ci
koi8r - koi8r_bin
latin 1 - default collation
latin1 - latin1 german1_ci
latin 1 - latin 1 swedish ci
latin1 - latin1 danish ci
latin1 - latin1 german2 di
latin1 - latin1 bin
latin 1 - latin 1 general ci
latin 1 - latin 1 general cs
latin 1 - latin 1 spanish ci
latin2 - default collation
latin2 - latin2 czech cs
latin2 - latin2 general ci
latin2 - latin2 hungarian ci
latin2 - latin2 croatian ci
```

Uvod u MySql

Pregled generisanog upita

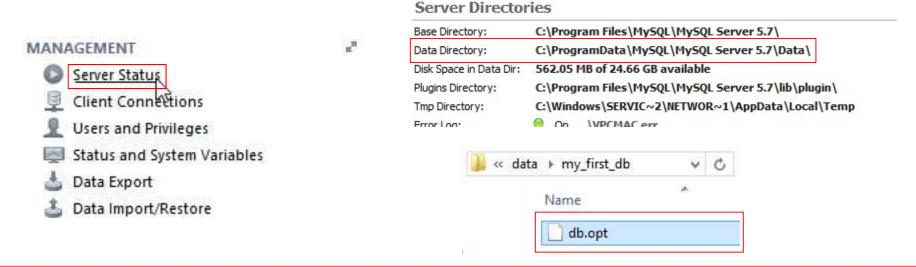
 MySQL Workbench daje na uvid generisani upit, i nudi njegovu potvrdu, nakon čega će isti biti izvršen a baza kreirana

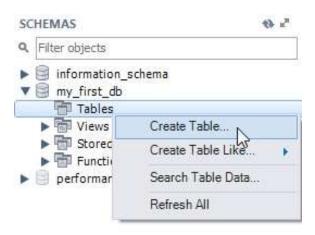
Fizičko smeštanje podataka baze

- Fajlovi baze, fizički su smešteni u direktorijumu koji je prethodno konfigurisan u fajlu my.ini, odnosno my.cnf
- Ovaj i slične podatke možemo dobiti direktnom analizom pomenutog fajla, ili opcijom Server Status u MySQL Workbenchu

Kreiranje tabela

- Da bi baza imala smisla, mora imati tabele
- Tabela odgovara pojmu entiteta sa prethodnih slajdova
- Tabela se može kreirati pomoću GUI-ja ili SQL upita

Mehanizmi skladištenja

https://dev.mysql.com/doc/refman/8.0/en/storage-engines.html

- · MySQL može tretirati svaku tabelu na različit način
- Načini tretiranja tabela, nazivaju se mehanizmi skladištenja (storage engines)
- Mehanizam skladištenja je moguće zameniti naknadno
- Podrazumevani mehanizam skladištenja je InnoDB
- Nemaju sve distribucije MySQL-a podršku za sve mehanizme skladištenja
 - o Spisak dostupnih mehanizama mozemo dobiti naredbom: **show engines**
- Najčešće korišćeni mehanizmi skladištenja su InnoDB i MyISAM

Uvod u MySql

Tipovi podataka

- Tabela se sastoji od redova i kolona
- Svaka kolona može biti određenog tipa
- Prilikom definisanja tabele, definišu se i kolone, i važno je tom prilikom odabrati odgovarajuće tipove, naročito za slučaj da tabela sadrži više podataka

Cardinal number	Name	Date of birth
1	Johnny Depp	09-06-1963
2	Brad Pitt	18-12-1963

Tipovi podataka

- Numerički tipovi
 - tinyint, smallint, mediumint, int, bigint
 - double, float, decimal
- Tekstualni tipovi
 - char (varchar), binary (varbinary), text, blob, enum, set
- Boolean (bit)
 - Tip kojim se predstavlja boolean vrednost
- Podaci za rukovanje datumom i vremenom
 - date, datetime, timestamp, time, year

Ograničenja

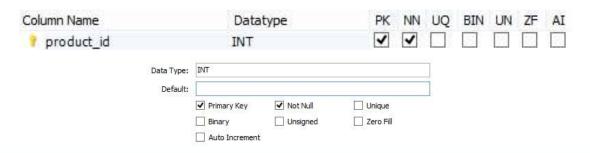
- Ograničenja su posebne oznake u tabeli, kojima kontrolišemo sadržaj njenih kolona, odnosno redova
- Ograničenja su:
 - primary key
 - o foreign key
 - o unique
 - o default
 - o not null
 - unsigned
 - 0 ...

Primarni i strani ključevi

- Ključevi su sistemi koji omogućavaju obezbeđivanje referencijalnog integriteta u bazi podataka
- Ključevi se dele na primarne i strane
- Primarni ključevi mogu podrazumevati više od jedne kolone (kompozitni ključevi)

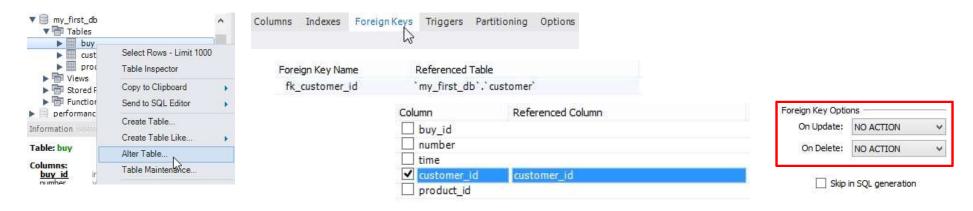
Primarni ključ

- Primarni ključ je osnovni ograničavajući faktor u jednoj tabeli. To je svojstvo kolone, koje ne omogućava da se vrednosti u njoj ponavljaju. Na ovaj način, lako je identifikovati bilo koji red kolone, jer se u svakom od njih nalazi unikatan primarni ključ. Primarni ključ je karakteristika skoro svake tabele, iako postoji mogućnost da se izbegne njegovo postavljanje.
- Ponekad, tabela može imati i nekoliko kolona, koje zajedno čine primarni ključ te tabele. Na primer, ako bismo hteli da se nijedan naziv proizvoda i njegova cena ne mogu ponoviti, mogli bismo definisati primarni ključ na kolonama price i name. Ipak, najčešća je praksa definisanje posebne kolone, specijalno za namenu primarnog ključa

Strani ključ

 Strani ključ je simbol relacione baze podataka. Ograničavač stranog ključa (Foreign Key Constraint) održava fizičku relaciju između dve tabele. Jednostavnije rečeno, ne dozvoljava da u jednu tabelu bude unesena vrednost, ukoliko takva vrednost ne postoji u drugoj tabeli na povezanoj koloni

Uvod u MySql